

چرا ایده جدید بانک مرکزی خطاست

تشدید رکود با افزایش علنی سود بانکی

صفحه ۸

رهبر انقلاب:

در ترسیم واقعیات کوتاهی داریم

2 | vol.14 | No. 3765 | 16 Pages

ابوالفضل کاظمی، راوی کتاب درخشان کوچه نقاش‌ها عروج کرد
فاتحان جنگ از کدام طبقه و مرام بودند؟

کوچه مردها

چرا اطلاع‌رسانی به شیوه فعلی درمورد ذخایر آب مشکلی را حل نمی‌کند

بحران پیامک‌های آبکی

۱۶»

معنای سیاست دو گانه اروپا و آمریکا در قبال مذاکرات

جسد برجام یا جسد پروژه اغتشاش؟

۱۷»

» یادداشت

» رهنری

آرش و تکرار داستان میادین مشترک

نامطلوب است و در بسیاری از میادین ایران حتی اقدام به حفر چاه نیز نکرده است. علاوه بر آن به علت عقب افتادگی زمانی در همین میادین نیز طرف مقابل میلیاردها دلار اضافه برداشت داشته است، تنها در میدان گازی پارس جنوبی براساس برآوردها قطر در طول ۱۱ سال گذشته بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار بیشتر از ایران برداشت کرده است.

سرمایه گذاری‌های جدید نیز نشان می‌دهد کشورهای همسایه حساب ویژه‌ای روی برداشت از میادین مشترک با ایران باز کرده‌اند به‌طوری‌که عراق با سرمایه‌گذاری کلان در میدان‌های مشترک با ایران برنامه افزایش تولید دارد و شرکت توتال هم با ارائه اطلاعاتی که از قرارداد با ایران به‌دست آورد، توانست از قطر مجوز افزایش ۴۷ درصدی برداشت و حفر ۲۰۰ حلقه چاه جدید را بگیرد.

این ولع در طرف مقابل برای استخراج بیشتر از میادین مشترک علاوه بر عدم‌التفع سالانه کشور از منابع خدادادی موجب مهاجرت نفت در میادین نفتی و کاهش فشار گاز در میادین گازی می‌شود. فاجعه‌ای که درحال حاضر در پارس جنوبی در شرف روی دادن است و ممکن است در چند سال آتی موجب بحران انرژی در کشور شود.

در ماجرای میادین مشترک دو نکته حائز اهمیت است؛ نخست آنکه توسعه میادین مشترک می‌بایست در اولویت باشد. اکنون که چین تمایل به سرمایه‌گذاری در میادین نفت و گاز ایران را دارد باید هدایت سرمایه‌گذاری خارجی به سمت میادین مشترک سوق پیدا کند، علاوه بر آن دولت می‌بایست با ایجاد کنسرسیوم‌های داخلی به‌صورت جدی توسعه میادین مشترک را پیگیری کند.

اگرچه وزیر نفت عنوان داشته که مجموعه مطالعات میدان آرش به پایان رسیده و به‌زودی سکوی حفاری در این میدان نصب خواهد شد، اما در میادین مشترک باید هم زمان بهره‌برداری از تمامی میادین و پیشی گرفتن تولید کشور از طرف مقابل پیگیری شود.

نکته دوم در خصوص بهره‌برداری از میادین مشترک آنکه بسیاری از کشورهای جهان که دارای میادین مشترک با همسایگان خود هستند به‌منظور جلوگیری از تخریب میادین و انتفاع هر دو طرف از میادین مشاع با بهره‌گیری از دیپلماسی فعال اقدام به تنظیم قراردادهای برداشت مشترک و صیانتی می‌کنند. کشور نروژ در میادین مشترک خود با روسیه و انگلستان اقدام به تنظیم این قراردادها کرده است و در میدان نفتی مشترک مکزیک و آمریکا نیز این قرارداد منعقد شده و برداشت بر اساس آن صورت می‌گیرد.

در قراردادهای برداشت مشترک طرفین با تعیین نظام حقوقی میادین، علاوه بر انتفاع براساس سهم طرفین از میدان، نحوه برداشت به‌گونه‌ای تنظیم می‌شود که مخزن کمترین آسیب را دیده و بیشترین مقدار نفت و گاز قابل استحصال مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

متأسفانه ایران علی‌رغم اشتراک در بسیاری از میادین، به‌جز چند توافق اولیه با عراق هیچ قرارداد برداشت مشترک و صیانتی با کشورهای همسایه خود ندارد. بر همین اساس ضروری است دستگاه دیپلماسی کشور و وزارت نفت برای صیانت از ثروت ملی کشور هرچه سریع‌تر با اقدام فعال مبادرت به مذاکره با کشورهای همسایه کرده و از سهم ایران در میادین مشترک حراست کنند.

معمود زارعی پژوهشگر اقتصادی

هفته گذشته توافق عربستان و کویت برای بهره‌برداری مشترک از میدان گازی آرش که طرف مقابل آن را الدُرّه می‌خواند، توجه رسانه‌ها را به خود معطوف کرد. آرش میدان گازی مشترک بین ایران و کویت است که کشف آن به سال ۱۳۴۶ بازمی‌گردد. محل قرارگیری این میدان در نقطه‌ای است که مرز بین ایران و کویت به‌صورت دقیق تعیین نشده و از همین رو سال‌ها مورد اختلاف دو کشور بوده است.

بر اساس مرزهای مورد قبول ایران ۴۰ درصد میدان آرش در آب‌های سرزمینی ایران قرار گرفته است؛ سال ۲۰۰۱ و در زمان دولت اصلاحات، ایران اقدام به عملیات اکتشافی در میدان آرش کرد که با طرح شکایت کویت از ایران در مجامع بین‌المللی، پروژه اکتشافی ایران متوقف شد، حالا بعد از گذشت ۲۰ سال عربستان و کویت روی بهره‌برداری مشترک از اِیسن میدان توافق کرده‌اند. با توجه به عدم تعیین حدود مرزی، سهم داشتن عربستان از میدان آرش مورد بحث است.

عربستان و کویت در تفاهم‌ همکاری خود توافق کرده‌اند تا روزانه یک میلیارد فوت مکعب گاز و ۸۴ هزار بشکه میعانات گازی از این میدان استحصال کنند. براساس تخمین‌ها میدان آرش ۲۰ تریلیون فوت مکعب گاز و ۳۱۰ میلیون بشکه نفت ذخیره درجا دارد. عربستان سعودی برای تولید برق به‌شدت به گاز این میدان نیازمند است، درحال حاضر عربستان برای تولید برق بخش عمده‌ای از نفت خود را می‌سوزاند که با اتکا به گاز این میدان می‌تواند علاوه بر افزایش صادرات نفت، به سبد انرژی خود تنوع بیشتری ببخشد. کویت هم برای ارتقای امنیت انرژی و افزایش درآمد خود از محل صادرات نفت و گاز به منابع این میدان نیازمند است.

ماجرای میادین مشترک به اینجا ختم نمی‌شود، از مجموع میادین نفت و گاز کشور، ایران در ۲۸ میدان با هفت کشور همسایه یعنی عراق، قطر، عربستان، کویت، عمان، امارات و ترکمنستان شریک است. اکثر میادین نفتی مشترک ایران با کشور عراق است به‌گونه‌ای که ۸۲ درصد مجموع نفت ایران از میادین مشترک را به خود جای داده است.

از مجموع میادین مشترک، ۵۴،۷ میلیارد بشکه نفت قابل استحصال است که ۲۲،۷ میلیارد بشکه آن در سمت ایران قرار دارد و معادل ۱۰ درصد کل ذخایر نفتی ایران است. سهم ایران از میادین مشترک گاز طبیعی نیز که بخش عمده آن در میدان گازی پارس جنوبی قرار دارد و با قطر مشترک است حدود ۱۶،۴۷ تریلیون مترمکعب برآورد می‌شود. لازم به ذکر است که ایران به‌واسطه ذخایر ۲۱۱ میلیارد بشکه‌ای نفت خام و ۳۳ تریلیون مترمکعبی گاز طبیعی حائز رتبه نخست ذخایر هیدروکربنی در جهان است. متأسفانه از مجموع ۲۸ میدان نفتی و گازی، ایران تنها در ۱۵ میدان فعالیت دارد و اقدام به استحصال نفت و گاز می‌کند، همین میزان برداشت نیز معمولاً با تاخیر چندساله نسبت به طرف مقابل آغاز شده و درحال حاضر هم در مجموع برداشت طرف‌های مقابل بیشتر از ایران است. از مجموع این ۱۵ میدان فعال فقط در پارس جنوبی است که چند سالی است تولید ایران از طرف مقابل بیشتر شده که با در نظر گرفتن سال‌ها برداشت قطری‌ها از این میدان، ایران در مجموع برداشت از این میدان بسیار عقب‌تر از طرف‌های مقابل است.

در سایر میادین همچنان وضعیت تولید ایران نسبت به شرکای خود

کافر است و کافر دشمن خدا است، عدو الله است؛ اینها، هم کافرنند، هم منافقند، هم دشمن خدایند.

اینها در این قضیه شاهچراغ رسوا شدند. این قضیه را هم نباید بگذارند فراموش بشود. البته فراموش نمی‌شود، اما بایستی دستگاه‌های فرهنگی ما، دستگاه‌های رسانه‌ای ما، عناصر هنری ما، این قضیه را مثل قضیه عاشورا، مثل قضایای گوناگون تاریخی، نگه دارند، بزرگ کنند، ترسیم کنند، آیندگان بفهمند. ما در این زمینه‌ها کوتاهی داریم؛ ما در قضیه رسانه و تبلیغ و ترسیم واقعیات کوتاهی داریم. خیلی از جوان‌های ما و شما قضایای ۲۰ سال قبل را نمی‌دانند، قضایای منافقین را نمی‌دانند. در همین شیراز، روز ساه رمضان، دم افطار، منافقین وارد خانه آن دکتر شریف بزرگوار می‌شوند و [او را] به رگبار می‌بندند؛^۱

روز ماه رمضان در شیراز! بعدها من به آن خانه رفتم. نسل جوان ما متأسفانه خیلی از اینها را نمی‌داند؛ ما در این زمینه‌ها کم کاری داریم؛ باید عناصر هنری ما [کار کنند]. حالا شما جوان‌ها که اینجا هستید، هر کدام‌تان که در کار هنر، در کار رسانه، در کار تبلیغ، در کار نگارش دستی دارید، یادتان باشد که اینها جزء وظایف حتمی ماست.

به‌هرحال، من به همه شما بازماندگان عزیز این شهیدان بزرگوار مجدداً تسلیت عرض می‌کنم؛ هم تسلیت، هم تبریک؛ تبریک هم دارد. اینها مقامات عالی پیدا کردند؛ کوچک‌شان، بزرگ‌شان – در میان آنها پچه بود، بزرگ بود، جوان بود، زن بود، مرد بود، شهری بود، روستایی بود – به مقامات عالی رسیدند؛ این واقعا تبریک دارد و [البته] تسلیت هم عرض می‌کنیم. ان شاء الله خداوند به شماها صبر بدهد و مأجور بدارد.

پی‌نوشت:

۱- سوره بقره، بخشی از آیه ۱۵۷
۲- در نهم مرداد سال ۱۳۶۰، گروه تروریستی منافقین به‌منظور ترور اعضای مرکزی حزب جمهوری اسلامی استان فارس، دقایقی پس از افطار به خانه دکتر محمدحسن طاهری حمله می‌کنند. با توجه به حمله منافقین به مطب دکتر طاهری در شب قبل، جلسه اعضای ششورا به مکانی دیگر منتقل شده بود و فقط چند نفر از اعضای خانواده و بستگان دکتر طاهری برای افطار در خانه حضور داشتند که در این حادثه چهار نفر از اعضای خانواده ایشان شهید و سه تن به‌شدت مجروح شدند.

بسم‌الله الرحمن الرحیم
و الحمد لله رب العالمین و الصلّاة و السّلام
علی سیدنا محمد و آله الطّاهرین سلّمنا بیّنّة الله فی الارضین.

خیلی خوش آمدید. حادثه تلخ و درعین حال پرشکوه حرم مطهر حضرت احمدبن موسی شاهچراغ یک حادثه ماندنی است در تاریخ. اولاً خیلی پرمعناست؛ ثانیاً ماندنی است؛ حادثه‌ای نیست که به این زودی از یاد تاریخ ایران برود. خب خود جناب احمدبن موسی را هم شهید کردند. برادر بزرگوار ایشان یعنی حضرت علی‌بن موسی الرضا (سلام الله علیه) را هم شهید کردند. شهید کردند که نام آنها و یاد آنها فراموش بشود؛ فراموش شد؟ یاد امام رضا فراموش شد؟ یاد شاهچراغ فراموش شد؟ به گوری چشم دشمنان، یاد اینها، ارزش اینها، جایگاه اینها، عظمت رحمت الهی برای اینها روز به روز آشکارتر خواهد شد.

البته خانواده‌ها داغدار شدند؛ این را کاملاً می‌فهمیم. عزیزان‌شان، فرزندان‌شان، حتی کودکان‌شان، پدران و مادران‌شان از دست‌شان رفتند؛ در اینها شکی نیست. داغدار می‌شوند؛ دل‌ها می‌سوزد، دل ما هم سوخت؛ دل ما هم خیلی سوخت برای این حادثه، اما در مقابل این فقدان، یک عظمتی وجود دارد و آن عبارت است از لطف الهی نسبت به آنها و نسبت به شماها که بازمانده آنها هستید. در بزرگی این لطف الهی نسبت به شما اینکه، خدای متعال در قرآن می‌فرماید: «أُولَئِكَ عَلَیْهِمْ صَلَواتٌ مِن رَّبِّهِمْ»؛ «أُولَئِكَ یعنی همین شماها؛ عَلَیْهِمْ صَلَواتٌ مِن رَّبِّهِمْ. خدا بر شماها، بر بازماندگان، بر داغدیدگان این شهدا درود